

حوزه هنری بوشهر

یاد های محلی استان بوشهر

عبدالحسین کتین

پدیدآورنده: کتین، عبدالحسین

عنوان: یاد های محلی استان بوشهر

تکرار نام پدیدآور: عبدالحسین کتین

مشخصات نشر: قم: معیقه خرد، ۱۳۹۳

مشخصات گاهری: ۱۱۸ ص. : مصور، نمودار

شابک: ۵- ۷۴- ۵۷۲۴- ۶۰۰- ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: یادها - ایران - بوشهر

موضوع: یادها - تأثیر

موضوع: یاد

موضوع: آب و هوا

شناسه افزوده: سازمان تالیفات اسلامی، حوزه هنری بوشهر

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳، ۲۴ ب ۹ ک / DSR ۲۰۷۵

رده دیویی: ۵ / ۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۶۷۵۷۳

بوشهر: میدان قدس، پلوار رئیسعلی دلواری

مستدوق پستی: ۷۵۱۳۵-۷۴۹ حوزه هنری بوشهر

تلفن: ۳۶۹۳۲۴۰۸۳ - ۳۶۳۲۹۰۵۱

www.artbushehr.ir

انتشارات سید محمد خرد

یاد های محلی استان بوشهر

عبدالحسین گیتی

مدیر دانشنامه: سید محمد حسین سپیدزاده

دبیر دانشنامه: سید کاظم یاحسینی

دبیر اجرایی و ناظر دانشنامه: فرید میرشکار

طرح جلد: مجید میرزایی

صفحه آرای: تقه ایزدپناه

لیتوگرافی و چاپ: تراه اسکنر/زیتون

چاپ اول: ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

نشانی انتشارات:

قم، خیابان صفاییه، کوچه ۳۲،

کوچه گمرهای، پلاک ۹۶

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۸۳۲۱۹۸ - ۰۲۵

دورنگار: ۳۷۷۳۵۶۷۲

فهرست

- ۷ مقدمه ی حوزه هنری بوشهر
- ۹ یادداشت دبیر مجموعه دانشنامه استان بوشهر
- ۱۱ به نام هستی بخش گیتی
- ۱۳ مقدمه
- ۱۷ فصل اول: وضعیت عمومی باد (تعریف و چگونگی تشکیل باد و انواع بادهای محلی)
- ۱۹ ۱-۱- گردش هوا در مقیاس های منطقه ای و محلی
- ۱۹ ورزش هوا
- ۲۰ الف) شیب تغییرات فشار
- ۲۱ ب) نیروی کوریولیس
- ۲۲ ج) نیروی اصطکاک
- ۲۳ سابقه استفاده از باد در زندگی بشر
- ۲۶ تاریخچه آسیاب های بادی
- ۲۷ نقش ایرانیان در اختراع آسیاب بادی در جهان
- ۳۰ شناسایی جهات جغرافیایی از طریق باد
- ۳۲ تقسیم بندی بادهای
- ۳۳ بادهای بسامان (متنظم)
- ۳۳ گردش هوا در مقیاس های منطقه ای و محلی
- ۳۴ سیستم گردش موسمی (بادهای موسمی)
- ۳۶ تبیین سیستم گردش موسمی

فصل دوم: بادهای محلی استان ۳۹

بادهای محلی ۴۱

بادهای محلی استان بوشهر ۴۱

باد شمال ۴۳

(۱) باد شمال پیرزن (بردا العجوز) ۴۷

(۲) باد غیوب (غیوبی) ۴۸

(۳) باد شمال ترازو ۴۹

(۴) باد شمال بارح Bareh ۴۹

«دنبوی دُمباز سهیل پنگ انداز» ۵۰

(۵) باد شمال چهارمین ستاره (هفت برادران) ۵۰

(۶) باد شمال سهیلی (سهیل) ۵۱

(۷) باد شمال پنجمین ستاره (هفت برادران) ۵۲

(۸) باد شمال «سبعه» ششمین ستاره (هفت برادران) ۵۲

(۹) باد شمال «سبعه» هفتمین ستاره (هفت برادران) ۵۳

(۱۰) باد شمال لچیزب LECHAYZEB یا لکیزب LEKAYZEB ۵۳

(۱۱) باد لیمر LAIMER «لیمر LEHAIMER» ۵۴

(۱۲) باد تریه TERRAYEH ۵۶

(۱۳) باد چارچار (چهار چهار) ۵۷

(۱۴) باد شمال توبیه (TOEYEBEH) (توهیه) ۵۷

باد قوس GHOWS (کوس) ۵۸

باد نعشی NA'SHI ۵۹

باد برو BARRO ۶۰

باد بحری BAHRI ۶۱

باد عیوقی AYOUGH ۶۱

باد یاهی YAH ۶۲

برسات BERESAT ۶۲

فصل سوم: نقش باد (در معماری، دریانوردی، فرهنگ، کشاورزی و ...) ۶۳

نقش باد در معماری بندر بوشهر ۶۵

کاربرد باد در کشتیرانی ۷۳

اثر باد در صید و صیادی ۸۴

نقش باد در آداب و رسوم و فرهنگ ... ۸۵

نمادهای دیگری از خدایگان باد ... ۹۰

نقش باد در فرهنگ و ادب ۹۲

سخن از «باد» ۹۵

تاثیر باد در کشاورزی ۱۰۲

تاثیرات مثبت باد بر کشاورزی ۱۰۴

تاثیرات منفی باد بر کشاورزی ۱۰۵

فواید استفاده از بادشکن سبز (گیاهان) ۱۰۷

برخی از حوادث ناشی از وزش باد در خلیج فارس ۱۰۸

منابع و مأخذ ۱۱۵

مقدمه‌ی حوزه هنری بوشهر

استان بوشهر یکی از مراکز تاریخی و باستانی ایران در کرانه‌های شمالی خلیج فارس به شمار می‌رود. این ناحیه از ایران زمین، قدمتی به درازای تاریخ دارد. بوشهر همواره مهد علم و ادب و تعلیم و تعلم بوده است. کتابخانه‌ها و مراکز علمی شهر «لیان» تا دانشگاه «سینیز»، مدارس علمی بندر «سیراف»، کتیبه‌های میخی و بقایای معابد دوره‌ی لیان در «سبزآباد» و «ریشهر»، بقایای کاخ‌ها و کتیبه‌های هخامنشی، همگی اسناد این تاریخ پُر فراز و نشیب است. معماری کم نظیر، اعتقادات مذهبی مردم، حضور ادیان مختلف، وجود نخستین، آثار حمل و نقل هوایی و ریلی، وجود اولین سینماها، چاپخانه‌ها، باشگاه‌ها و ورزش‌های نوین، حضور نمایندگی‌های سیاسی و تأسیس اولین مدارس و مراکز آموزشی از قبیل مدرسه‌ی سعادت از نشانه‌های بارز این بالندگی و شکوفایی این کهن دیار است. در مجموعه‌ی «دانشنامه‌ی استان بوشهر» که توسط حوزه هنری استان در ده‌ها جلد منتشر می‌شود، کوشش شده تا همه گونه اطلاعات و آگاهی‌های تاریخی، هنری، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، رجالی و مذهبی مربوط به استان بوشهر در قالب تک نگاری‌های علمی و روشمند، گردآوری، تجزیه و تحلیل و نوشته یا ترجمه شود. امید است با انتشار کامل این مجموعه، دانش‌آموزان، دانشجویان و دیگر علاقه‌مندان، منبع و مأخذ قابل اطمینانی

درباره‌ی شهر و دیارشان به دست آورند. از آقای سیدقاسم یاحسینی نویسنده و پژوهشگر بوشهری که دبیری این دانشنامه را عهده‌دار شدند و دیگر نویسندگان و پژوهشگرانی که با این طرح همکاری می‌کنند، تشکر و از حمایت‌ها و مساعدت‌های معاونت برنامه‌ریزی استانداری بوشهر سپاسگزاری نمایم.

سید محمدحسین سیدزاده

رئیس حوزه‌ی هنری استان بوشهر